

Tiesības uz informāciju — norādījumi iestādēm, ņemot pirkstu nospiedumus Eurodac vajadzībām

Pie dalībvalsts ārējās robežas aizturētiem patvēruma meklētājiem un migrantiem ir pienākums nodot pirkstu nospiedumus. Ja personām tiek ņemti pirkstu nospiedumi, viņiem ir tiesības saprast, kurš un kāpēc apstrādā viņu personas datus. Viņiem ir tiesības zināt, kādi dati un cik ilgi tiek glabāti. Viņiem jāzina, kā piekļūt datiem, kā tos labot un dzēst kļūdu gadījumā un ar ko sazināties šajos nolūkos.

Praksē amatpersonām ir grūti sniegt informāciju par visiem datu apstrādes aspektiem pirkstu nospiedumu ņemšanas laikā. Cilvēki bieži nezina, kāpēc viņi nodod pirkstu nospiedumus un kas ar tiem notiek.

**Šī informatīvā lapa palīdz
amatpersonām un iestādēm
saprotamā un pieejamā veidā
informēt patvēruma meklētājus un
migrantus par viņu pirkstu
nospiedumu apstrādi sistēmā
Eurodac.**

Piemērojamie ES tiesību akti par tiesībām
uz informāciju, apstrādājot biometriskos
datus Eurodac vajadzībām

*Harta = Eiropas Savienības Pamattiesību harta
VDAR = Vispārīgā datu aizsardzības regula*

Kas ir Eurodac?

Eurodac ir saīsinājums no *European Asylum Dactyloscopy* (Eiropas patvēruma meklētāju daktiloskopijas datubāze), kurā tiek glabāti, apstrādāti un salīdzināti pie ES ārējām robežām aizturēto patvēruma meklētāju un migrantu pirkstu nospiedumi.

Tas palīdz noteikt ES dalībvalsti, kas ir atbildīga par patvēruma pieprasījuma izskatīšanu. Turpmāk datu bāzē tiks saglabāti ne tikai pirkstu nospiedumi, bet arī vārds, uzvārds, sejas attēls un citi personas dati.

FRA darbā ar patvēruma meklētājiem tiek atzīmēts, ka informācija ir visefektīvākā, ja:

- tiek sniegta gan rakstiski, gan mutiski;
- tulks piedalās vai ir viegli sasniedzams jautājumu gadījumā;
- tiek nodrošināta ievākto personas datu kopija. Tas palīdz izmantot piekļuves tiesības, kā arī datu dzēšanas un labošanas tiesības.

Kā sniegt informāciju?

Informācijai piemērojamās prasības:

- jābūt sniegtai laikā, kad tiek ņemti pirkstu nospiedumi;
- jābūt precīzai, pārskatāmai, saprotamai un viegli pieejamā formātā;
- jābūt uzrakstītai skaidrā un vienkāršā valodā, to pielāgojot neaizsargāto personu, piemēram, bērnu, vajadzībām;
- ja nepieciešams, jāsniedz mutiski;
- jābūt valodā, ko cilvēks saprot.

Avots: Eurodac Regula 603/2013 (29. pants), Vispārīgā datu aizsardzības regula 2016/679 (12. pants).

Ko jūs varat darīt?

- Nodrošināt [Eiropas Komisijas standarta informatīvās lapas par Dublinas procedūru](#) pieejamību attiecīgajās valodās.
- Izstrādāt viegli saprotamu materiālu (piemēram, bukletus, video, plakātus).
- Nodrošināt informācijas pieejamību elektroniski un labu redzamību pārziņa tīmekļa vietnē.
- Atkārtot informāciju, piemēram, sniedzot to grupu informācijas sesijās.
- Sniegt mutiski vienkāršu pamatinformāciju (piemēram, informāciju, kas apzīmēta ar runātāja simbolu).

Kādu informāciju sniegt?

ES tiesību akti pieprasa sniegt šādu informāciju:

 rakstiska informācija

 mutiska informācija

Paskaidrojiet, ka pirkstu nospiedumu nodošana ir pienākums

katram patvēruma meklētājam un migrantam, kas vecāks par 14 gadiem. Pirkstu nospiedumi tiek reģistrēti ES pirkstu nospiedumu datu bāzē (EURODAC).

Paskaidrojiet, kas tiek glabāts

desmit digitāli pirkstu nospiedumi, dzimums, pirkstu nospiedumu noņemšanas valsts, patvēruma pieteikuma vieta un datums (ja piemērojams). Netiek glabāti citi personas dati. Ja varas iestādes vāc vairāk personas datu valsts vajadzībām, piemēram, vārdu, uzvārdu vai vecumu, migranti jāinformē par to, cik svarīgi ir sniegt precīzus datus.

Informējiet, ka pirkstu nospiedumi tiek glabāti

10 gadus (ja persona ir patvēruma meklētājs) vai 18 mēnešus (ja nelikumīgs migrants). Pēc tam Eurodac automātiski dzēš datus.

Norādiet, ka datiem var piekļūt kompetentās patvēruma un imigrācijas iestādes.

Informējiet, kāpēc tiek ņemti pirkstu nospiedumi

Piemēram, *“mēs ņemam pirkstu nospiedumus, lai redzētu, kuras ES valsts pienākums ir izlemt, vai jums ir uzturēšanās tiesības. Ja jūs bez atļaujas pārcelsities uz citu ES valsti, tad riskēsiet ar nosūtīšanu atpakaļ uz valsti, kurā pirmoreiz reģistrējāties.”*

Norādiet, ka policija un Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības aģentūra (Eiropols) var piekļūt datiem, stingri ievērojot nosacījumus.

Tā mērķis ir novērst, atklāt un izmeklēt teroristiskus un citus smagus kriminālpārkāpumus. Izcelsmes valsts nevar piekļūt šiem datiem.

Sniedziet informāciju par personas tiesībām:

— piekļūt datiem un iegūt to kopiju, kā arī kļūdu gadījumā to labot un dzēst

Informējiet par procedūru, kas jāievēro:

ar ko un kā sazināties, atbilžu grafiks. Atbildīgais ir datu pārzinis;

— iesniegt sūdzību.

Informējiet par procedūru, kas jāievēro:

šajā nolūkā norādiet par datu aizsardzību atbildīgās Valsts datu aizsardzības uzraudzības iestādes kontaktinformāciju.

Bērni

Bērni ir īpaši neaizsargātā situācijā, un viņiem ir jāpievērš īpaša uzmanība. Eurodac nolūkos var likumīgi ņemt pirkstu nospiedumus tikai bērniem no 14 gadu vecuma. Bērniem ir tādas pašas tiesības saistībā ar saviem personas datiem kā pieaugušajiem. Bērniem līdz 18 gadu vecumam ir tiesības saņemt informāciju bērniem saprotamā veidā. Jums ir:

- jāsmaida, jābūt draudzīgam, pieklājīgam, empātiskam un uzmanīgam;
- jāpielāgo pieeja un valoda atbilstoši bērnu vecumam;
- jārunā pietiekami skaidri, lai bērni varētu labi saklausīt;
- jāizmanto vizuāli palīg līdzekļi, piemēram, video vai bērniem saprotami bukleti;
- jāpārbauda, vai bērni ir sapratuši jūsu sniegto informāciju;
- nepieciešams, lai bērnu pavadītu vecāks, aizbildnis un/vai uzticības persona.

Nespēja un atteikums nodot pirkstu nospiedumus

Patvēruma meklētāji un migranti ar fiziskiem traucējumiem var nespēt nodot pirkstu nospiedumus. Citi var atteikties tos nodot. Ja persona nenodod pirkstu nospiedumus, atkārtota informācijas sniegšana un efektīva padomdošana var samazināt piespiedu līdzekļu izmantošanas risku. Šajā kontekstā skatiet: [Pienākuma iesniegt pirkstu nospiedumus Eurodac ietekme uz FRA pamattiesībām.](#)

Avoti

- 2013. gada 26. jūnija Regula (ES) Nr. 603/2013 par Eurodac izveidi (pārstrādātā versija) OV 2013 L 180/1 (*Eurodac regula*).
- 2016. gada 27. aprīļa Regula (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz *personas datu apstrādi uz šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK OV 2016 L 119/71 (Vispārīgā datu aizsardzības regula)*.
- Komisijas Īstenošanas regula Nr. 118/2014 (2014. gada 30. janvāris), ar ko groza Regulu Nr. 1560/2003, ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai piemērotu Padomes Regulu (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, OV 2014 L 39/1, pielikumi no X līdz XII. (*Komisijas informatīvās lapas par Eurodac*)
- FRA- EDPS-CoE-ECtHR (2018), *Rokasgrāmata par Eiropas datu aizsardzības likumu, 2018. gada izdevums.*
- FRA (2015), *Pienākuma iesniegt pirkstu nospiedumus Eurodac ietekme uz pamattiesībām.*
- Komisijas dienestu darba dokuments par Eurodac regulas īstenošanu attiecībā uz pirkstu nospiedumu ņemšanas pienākumu, SWD(2015) 150 galīgā redakcija, Brisele, 27.05.2015.

FRA – EIROPAS SAVIENĪBAS PAMATTIESĪBU AĢENTŪRA

fra.europa.eu

facebook.com/fundamentalrights

twitter.com/EURightsAgency

linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency

©FRA, 2019

© Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2019

Druka ISBN 978-92-9474-743-3 doi: 10.2811/552144 TK-03-19-638-EN-C

PDF ISBN 978-92-9474-742-6 doi: 10.2811/77818 TK-03-19-638-EN-N

Eiropas Savienības Publikāciju
birojs

Atsevišķi ikonu elementi iegūti no © iStock.com/Marvid; © iStock.com/vasabii;

© iStock.com/da-vooda